

گزارش «وطن امروز» از نقش «ژن‌های خوب» در شبکه دلالی صدور روادید سفارت‌تخانه‌های اروپایی

ویزا کسب و کار من است

گروه سیاسی: شاید آن روزی که «دنی‌عنان» سفیر دانمارک در تهران مشغول قیچی کردن روبان افتتاحیه یک دفتر جدید صدور ویزا در تهران آن هم با دست چپ بود، تصور نمی‌کرد انتشار تصاویر افراد حاضر در مراسم، مورد توجه قرار گرفته و حساسیت رسانه‌ها و سیاستوران را در پی داشته باشد؛ توجه و حساسیتی که در صورت پرداخت و رسیدگی دقیق، می‌تواند سرنخی به پستوی برخی کسب‌وکارهای تازه به راه افتاده شیک و دیپلماتیک باشد.

در ادامه این گزارش به یکی از کسب‌وکارهای جدیدی که در حوزه دیپلماسی و به صورت ویژه به عنوان صدور ویزا برای متقاضیان ورود به کشورهای اروپایی به راه افتاده و برخی اقدامات غیرقانونی و رانت‌خواری‌های انجام شده در این حوزه اشاره می‌شود. به گزارش «وطن‌امروز»، نخستین نکته درباره عکس افتتاحیه دفتر صدور ویزا، حضور یک تبعه سریلانکایی در، ایران بود که در کنار سفیر دانمارک در تهران، روبان افتتاح دفتر صدور ویزا در میدان هروی را برید اما در همان روز افتتاح، به علت حضور غیرقانونی در ایران، حکم اخراج وی به دست ضابطان قضایی رسید!

این تبعه سریلانکایی با نام «محمد ریزان زین» که مدتی نیز به عنوان مدیر شرکت همکار با سفارت‌تخانه اروپایی در دبی مشغول فعالیت بوده، سال ۲۰۱۶ وارد ایران شد. بر اساس بررسی‌های انجام شده، به‌رغم آنکه بازرسی اواخر سال گذشته کارشناسان وزارت کار از محل فعالیت این کارمند شرکت VFS (شرکت کارگزاری طرف قرارداد با سفارت‌تخانه‌های ایتالیا، آلمان، فرانسه، هلند، فنلاند، بلژیک و...) نشان داد وی و چند نفر دیگر از همکارانش، بدون داشتن مجوزهای قانونی، از مصادیق اشتغال غیرمجاز محسوب می‌شوند اما محمد زین بدون توجه به این موضوع، همچنان به حضور غیرقانونی در ایران و همکاری با سفارت‌تخانه‌های خارجی ادامه داد و به صورت علنی، در مراسم افتتاح دفتر جدید واقع در میدان هروی نیز حاضر می‌شود.

البته حضور غیرقانونی این فرد از چشم نهادهای انتظامی و قضایی دور نماند و یک مقام قضایی اردیبهشت‌ماه سال جاری با صدور حکمی خطاب به ضابطان پلیس، از آنها خواست نسبت به جلب و ضبط این فرد به اتهام اقامت غیرمجاز اقدام کنند و با رعایت موازین شرعی و قانونی، مجوز ورود به مخفیگاه وی را به مدت ۲۰ روز صادر کرد تا پس از جلب وی، به صورت تحت‌الحفظ به ادسرای مربوطه منتقل شود. با توجه به اینکه اخذ پروانه اشتغال و حضور قانونی این هم از کشورهای فاکتور حساسیت سیاسی و تبعه‌ان میلی یعنی سریلانکا، برزیل، کارگزاری‌های فعال در کشورهای امری ساده و با شرایط آسان و سریع است، چه نکته و رازی درباره اصرار نماینده شرکت VFS به عنوان همکار بیش از ۱۰ سفارت‌تخانه اروپایی در ایران وجود دارد که حاضر نشدند «محمد ریزان زین» وارد چرخه استعلامات و ثبت اطلاعات در نهادهای رسمی و انتظامی کشور شود؟

این تغییر با توجه به حساسیت و پیگیری‌های گذشته کارشناسان دستگاه‌های مسؤول همچون وزارت کار و نیروی انتظامی، این شبهه را به دنبال داشت که به نظر می‌رسد آنها به دنبال کاهش حساسیت درباره مواردی چون حضور غیرقانونی همکاران و رابطان خود در ایران و دور کردنشان از جلوی چشم بازرسان هستند.

■ پای ژن خوب هم به ماجرا باز می‌شود اما ماجرا فقط به حضور غیرقانونی یک تبعه سریلانکایی در مراسم افتتاحیه کارگزاری میدان هروی ختم نمی‌شود؛ نفر دیگری که در عکس افتتاحیه کارگزاری مذکور، در کنار سفیر دانمارک در ایران دیده می‌شد، اگرچه فردی مشهور به حساب نمی‌آید اما به دلیل آنچه اصطلاحاً «ژن خوب» نامیده می‌شود، می‌تواند حساسیت‌های لازم را برانگیزد. جالب‌تر اینکه با بررسی سابقه ثبت کارگزاری مستقر در دفتر هروی، مشخص می‌شود شرکت مذکور که سال ۹۶ تأسیس شده، در حالی مدیریت ارائه خدمات ویزای اروپا را با کمک این تبعه غیرمجاز بر عهده گرفته که موضوع فعالیت آن در آگهی ثبت، اموری مانند صادرات و واردات، مناقصه و مزایده و اخذ تسهیلات از بانک‌ها و مؤسسات است و در آگهی ثبت این شرکت، مشخصاتی درباره تخصص و فعالیت این شرکت در امور کنسولی، روادید یا ویزا به چشم نمی‌خورد.

در این وضعیت ژن خوب در اصل یک شرکت غیرمعتبر، یک تبعه غیرقانونی و سفارت‌تخانه‌های اروپایی در تهران نقش آفرینی کرده است. می‌توان اینگونه گفت شرکتی که به هیچ عنوان مجوز ارائه خدمات کنسولی ندارد، تنها به عنوان یک شرکت واسط به دلالتی کارمند سریلانکایی VFS در ایران فعالیت می‌کند اما حضور یک ژن خوب که از قضا درس‌خوانده آمریکا هم هست، در کنار این تبعه پرنفوذ خارجی، توانسته مقدمات راهاندازی چنین دفتری را فراهم کند.

اما رفتار و ادعای این ژن خوب درباره ارتباط با وزیر خارجه نیز قابل تأمل است. در اطلاعیه شرکت مذکور طی روزهای آغازین فعالیت خود ادعا شده است این شرکت مورد توجه است. می‌توان اینگونه گفت

با توجه به اینکه اخذ پروانه اشتغال و حضور قانونی یک تبعه آن هم از کشورهای فاکتور حساسیت سیاسی و تبعه‌ان میلی یعنی سریلانکا، برزیل، کارگزاری‌های فعال در کشورهای امری ساده و با شرایط آسان و سریع است، چه نکته و رازی درباره اصرار نماینده شرکت VFS به عنوان همکار بیش از ۱۰ سفارت‌تخانه اروپایی در ایران وجود دارد که حاضر نشدند «محمد ریزان زین» وارد چرخه استعلامات و ثبت اطلاعات در نهادهای رسمی و انتظامی کشور شود؟

این تبعه به ارتباط با سفارت‌تخانه‌های اروپایی و صدور ویزا را به دست بگیرند و واسط میان اقسار خاص و مشتریان سفارت‌های خارجی شوند که این واسطه‌گری، قدرت و نفوذ قابل توجهی را برای‌شان فراهم می‌کند. البته این شرکت در دومین اطلاعیه خود در پاسخ به انتقادات از حضور فرزند یکی از مسؤولان سابق وزارت امور خارجه که در دولت اصلاحات مسؤولیت‌های مختلفی داشته، اعلام کرده «عموماً ژن‌های خوب از امکانات دولتی جهت پیشبرد اهداف خود استفاده می‌نمایند که درباره گروه ... این موضوع کذب محض است چراکه این شرکت تا تکیه بر همت و توانایی خود و بدون استفاده از هیچ رانت دولتی فعالیت خود را شروع کرده است.»

■ تسریع در صدور ویزا یا...

اگرچه درخواست روادید روال و منوال قانونی مشخصی دارد اما جایی که حاشیه‌ها و ادعاهای قابل تأملی درباره کارگزاری صدور ویزا مطرح است؛ روال طبیعی صدور روادید مقداری قابل تأمل می‌شود.

پسار جام

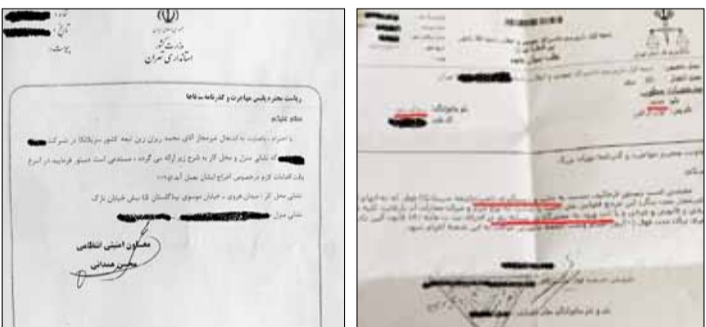
تنها چند ماه از آغاز تعهدات ۵۰۱ که توافق هسته‌ای موسوم به برجام نگذشته بود که صف‌های طولی مقابل سفارت‌تخانه‌های برخی کشورهای اروپایی بسیار بیشتر از گذشته به چشم می‌آمد. آیا متقاضیان ایرانی دریافت روادید برخی کشورهای اروپایی افزایش یافته بودند یا اینکه برخلاف گذشته، فرآیند صدور روادید برای متقاضیان ایرانی به شکلی جدید تغییر کرده بود؟ به گونه‌ای که حضور متقاضیان برای مراجعه به سفارت‌تخانه وقت داده شده به آنها، این ترافیک حضور را موجب شده بود. همزمان، گزارشاتی منتشر شد که از بدرفتاری کارکنان سفارت‌تخانه‌ها با متقاضیان ایرانی حکایت می‌کرد. در کنار این گزارشات، بررسی‌ها از آغاز یک کسب‌وکار جدید در اطراف سفارت‌تخانه‌ها خبر می‌داد. به گونه‌ای که برخی کارکنان سفارت فرصت را فراهم دیدند تا با ایجاد یک شبکه دلالی بانفوذ، از تقاضای دریافت روادید متقاضیان ایرانی درآمدهای نجومی کسب کنند. این ماجراها از ماه‌های ابتدایی سال ۱۳۹۵ شروع شده و در سال ۱۳۹۶ به اوج خود رسید. افزایش اعتراضات نسبت به رفتارهای زننده سفارت‌تخانه‌ها با متقاضیان ایرانی و همین‌طور رشد دلالی در اطراف سفارت‌تخانه‌ها که موجب افزایش هزینه دریافت روادید شده بود، در چند وقت اخیر باعث واکنش وزارت امور خارجه شد اما این واکنش‌ها به جای آنکه امکان یا رهایی به سمت تغییر و ترمیم شرایط باشد، تنها توصیه می‌کرد ایرانیان از تقاضای دریافت روادید صرف‌نظر کنند!

در یک مورد، ۳۰ خرداد ۱۳۹۶ وزارت امور خارجه با صدور بیانیه‌ای به اعتراضات نسبت به ایجاد شبکه دلالی در اطراف سفارت‌تخانه‌های اروپایی واکنش نشان داد. در بخشی از این بیانیه آمده بود: «متأسفانه به‌رغم تلاش‌ها و نظارت‌های انجام شده، تذکرات و راهنمایی‌های ارائه شده توسط وزارت امور خارجه و سایر

ارگان‌ها و نهادهای داخلی ذی‌ربط، از مدتی قبل با مواردی از تخلف و سوءاستفاده از بیزاها و ضرورت‌های مسافرتی اتباع و شهروندان ایرانی از سوی برخی واسطه‌ها و «سوداگران روادید» مواجهه بوده‌ایم که به صورتی غیرقانونی در برابر اخذ روادید از سفارت‌تخانه‌های خارجی مقیم در کشورمان قرار گرفته‌اند. با وجود تعهدات و اقدامات پیشگیرانه، این افراد همچنان به اقدامات غیرقانونی خود ادامه داده و فرآیند درخواست روادید از برخی سفارت‌تخانه‌های خارجی و زمان‌بندی آن را تبدیل به ابزاری برای سودجویی و کسب درآمد نامشروع کرده‌اند. چند ماه پس از این وضعیت و گلایه هموطنان ایرانی، شبکه دلالی در اطراف سفارت‌تخانه‌ها سازوکار اجرایی خود را متحول کرد و به صورت هدفمند در حاشیه شرکت بین‌المللی VFS GLOBAL به ادامه کلاهبرداری و اخذی از مردم پرداخت. نخستین بار این سفارت فرانسه بود که در اطلاعیه‌ای اعلام کرد از تاریخ ۱۸ جولای ۲۰۱۷/ ۲۶ تیر ۹۶ درخواست‌کنندگان ویزای فرانسه پس از تکمیل مدارک لازم از طریق یک آدرس الکترونیکی قرار ملاقات بگیرند و برای کارهای ویزا به شرکت VFS GLOBAL در مرکز خرید پالادیوم واقع در خیابان مقدس‌اردبیلی، بعد از میدان الف، جنب کوچه عروسی مراجعه کنند. در حاشیه این مرکز که وظیفه تنظیم فرم مصاحبه متقاضیان سفر به فرانسه را برعهده دارد، شکل جدیدی از شبکه دلالی به راه افتاده و برای تعیین وقت ملاقات، از متقاضیان رقم‌های چند هزار یورویی دریافت می‌شود. در ادامه این گزارش درباره برخی ماجراهای مربوط به حواشی کسب‌وکارهای جدید سفارت‌تخانه‌های اروپایی مختصر انجام می‌شود. همزمان با

رونق عجیب کاسبی سفارت‌تخانه‌های اروپایی در پسار جام

افزایش اعتراضات نسبت به ایجاد شبکه دلالی در اطراف سفارت‌تخانه‌ها، محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه، ۱۹ شهریورماه نسبت به این موضوع واکنش نشان داد. ظریف در گفت‌وگو با مسرین در پاسخ به این سوال که «اخیراً شاهدیم در صدور ویزا هستیم و دفاتر برخی سفارت‌تخانه‌ها به پالادیوم منتقل شده و برای صدور ویزا از مردم هزینه‌های زیادی دریافت می‌کنند، برنامه وزارت امور خارجه در این باره چیست؟» گفت: مجموعه وزارت امور خارجه، معاونت کنسولی، معاونت اروپا، اداره تشریفات و سفارت‌تخانه‌ها که در این زمینه فعال بودند، مسؤولیت مستقیم دارند. متأسفانه یک روابط غیرشفاف در گرفتن ویزا به وجود آمده است. برای ثبت‌نام اینترنتی برخی ورود کرده و سیستم را هک می‌کردند و همچنین افرادی را در داخل سفارت‌تخانه‌ها داشتند که وقت‌ها را از قبل می‌گرفتند یا برخی نیمه‌شب وارد می‌شدند و تمام وقت‌ها را رزرو می‌کردند و سیستم به شکلی بود که امکان رزرو وقت برای افراد عادی وجود نداشت که باعث تأسف است. بسیاری از آنها هموطنان خودمان هم هستند که این خسارت را به هموطنان خود

تومان نیز بالغ می‌شود. یک تخمین ساده در دفتر میدان هروی نشان می‌دهد حداقل ماهانه ۱۲۰ هزار یورو یعنی بیش از یک میلیارد تومان (با احتساب یوروی ۱۰ هزار تومانی بازار آزاد) درآمد دارد. وزارت امور خارجه چند ماه پیش زمانی که خبرها درباره برخورداری تحقیرآمیز برخی سفارت‌تخانه‌ها و رد درخواست مردم بدون دلایل موجه بالا گرفت، در اطلاعیه‌ای از شهروندان ایرانی خواست از مراجعه به سفارت‌تخانه کشورهای که برخورداری تحقیرآمیز با مردم دارند، خودداری کنند اما حالا که خدمات اکثر سفارت‌تخانه‌های اروپایی در یک دفتر فاقد مجوز جمع شده و این وزارت‌تخانه نیز از خود سلب مسؤولیت می‌کند، کدام نهاد پاسخگوی شکایت مردم است؟

■ دوره‌می برای گرفتن ویزای اروپا

با توجه به وضعیت مورد اشاره، تصور کنید اکنون افراد برای گرفتن ویزای اروپا، چه مسیری را باید طی کنند؟ پاسخ ساده است: حضور در دفتر هروی و ملاقات با یک ژن خوب!

در این دفتر پس از عبور از گیت‌های بازرسی ورودی، کارت‌های با حرف V و C در نظر گرفته شده که مراجعاتی که از قبل، این موضوع را انتخاب کرده‌اند بدون معطلی به بخشی خاص راهنمایی شده و کارهای آنها با سرعت و سهولت بیشتری انجام می‌شود. روش مرسوم برای استفاده از این خدمات، پرداخت ارقامی افزون بر تعرفه‌های مرسوم و علای دفتر است که بعضاً به حدود یک میلیون تومان نیز می‌رسد. اما روش دیگر برای استفاده از این خدمات، هماهنگی با مدیریت شرکت است که افراد بدون معطلی در صف یا انتظار برای انجام کارهای مربوط به صدور ویزا، بتوانند امور مربوط به آن را انجام دهند و چه اتفاقی بهتر از اینکه دیگر افراد سفارش شده نگران گرما و سرمای انتظار پشت در سفارت‌تخانه‌های اروپایی نباشند. برای درک مجموع درآمد مالی این شرکت کافی است به گردش مالی ناشی از صدور ویزا بی‌بریم، البته پیش از آن درخواست‌کننده ویزا باید موفق شود مدارک درخواستی را به یک سفارت‌تخانه خارجی بیاورد و در این میان حتی وقت سفارت‌ها نیز فروشی شده و گاه قیمتش به ۲ میلیون تومان می‌رسد.

سفارت، ورود عادی به درون سفارت برای طرح موضوع، بعضاً با پرداخت رقم‌هایی مانند ۵۰۰ هزار تومان صورت می‌گیرد و در صورت عدم پرداخت این مبلغ، متقاضیان و ارباب رجوع باید مدت‌ها در صف انتظار باشند. از سوی دیگر رفتار زشت عوامل سفارت آلمان با اساتید و نخبگان ایرانی باعث آزردگی این قشر از جامعه ایرانی شد. ماجرا از این قرار بود که برخی اساتید ایرانی برای شرکت در کنفرانس‌های علمی با رفتار توهین‌آمیز سفارت آلمان روبه‌رو شدند. مهدی گلشنی، عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی با اشاره به اهانت به پاسپورت ایرانی در سفارت آلمان و اعتراض وی در این‌باره در جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی اظهار داشت: برخی اساتید و همکاران بنده که قصد شرکت در کنفرانس‌های مختلف علمی در کشور آلمان را داشتند از رفتار توهین‌آمیز سفارت آلمان گلایه‌مند بودند. وی افزود: به گفته این اساتید، رفتارهای کارکنان سفارت آلمان در فرآیند اداری با ایرانیان بسیار فرهنگی با اشاره به اینکه همکاران و دوستان این مساله را به بنده منتقل کردند، گفت: در جلسه اخیر شورای عالی انقلاب فرهنگی برخورد توهین‌آمیز سفارت آلمان با اساتید و ایرانیان را به دکتر روحانی متذکر شد و ایشان هم قول داد موضوع را به آقای ظریف منتقل کند. گلشنی با اشاره به اینکه رفتار سفارت آلمان با اساتید کشورمان به نوعی تلافی‌جویانه است، تصریح کرد: آنها با رفتار خود به دنبال سبک کردن شخصیت ایرانیان هستند، از یک طرف ادعای سفارت‌تخانه‌ها در ایران را منتشر کرد. در این گزارش که به اقدامات ضدانسانی و ضداخلاقی کارمندان سفارت‌تخانه‌ها اشاره شده بود، به کاسبی‌های غیرقانونی آنها نیز اشاره شد. در ادامه بخشی از گزارشی را که مردادماه ۱۳۹۵ منتشر شد، می‌خوانیم:

■ سفارت‌تخانه‌ها در ایران چه می‌کنند؟

«وطن‌امروز» ۳۰ مرداد ۱۳۹۵ در گزارشی با عنوان «سفارت‌تخانه‌ها در ایران چه می‌کنند؟» گوشه‌ای از این اقدامات غیرقانونی کارمندان سفارت‌تخانه‌ها در ایران را منتشر کرد. در این گزارش که به اقدامات ضدانسانی و ضداخلاقی کارمندان سفارت‌تخانه‌ها اشاره شده بود، به کاسبی‌های غیرقانونی آنها نیز اشاره شد. در ادامه بخشی از گزارشی را که مردادماه ۱۳۹۵ منتشر شد، می‌خوانیم:

«بر اساس گزارش‌ها، با هماهنگی عوامل